

เรื่องของ “เสื่อ”

กองแผนงาน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

“เสื่อ” เป็นตัวอย่างที่ดีของการนำวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติในท้องถิ่นชนบท มาประดิษฐ์เป็นเสื่อเพื่อใช้ปูนอน ปูนั่ง ภายในบ้าน ใช้ในวัดวาอาราม ใช้ตากพืชผลตลอดจนอาหารแห้งต่าง ๆ ใช้กันห้องตามบ้านเรือนในชนบท นับว่าช่วยกันประหยัดรายจ่ายและเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัวของชาวชนบทโดยใช้เวลาว่างที่มี อยู่จาก งาน ประจำทาง การ เกษตร และในปัจจุบัน “เสื่อ” ได้แพร่หลายเข้ามาในตัวเมืองด้วย โดยมีผู้นำไปตกแต่งอาคารสำนักงาน โรงแรม และภัตตาคารด้วย

แหล่งผลิต

นอกจากการสำรวจของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ปรากฏว่ามีแหล่งผลิตเสื่อชนิดต่าง ๆ อยู่ดังนี้

๑. เสื่อกก ที่ใช้กกกลม เรียกกันว่า เสื่อจันทบุรี มีผลิตมากที่จังหวัด จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรีและฉะเชิงเทรา

๒. เสื่อผือ ใช้กกเหลี่ยม ผลิตกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นที่จังหวัด

ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ สกลนคร และชัยภูมิ

๓. เสื่อกระจูด มีผลิตกันมากในจังหวัดภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงไปจนถึง นครศรีธรรมราช และที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดระยองในภาคตะวันออก ก็มีผลิตกันบ้างเหมือนกัน

๔. เสื่อคล้า เคยมีผลิตที่จังหวัดจันทบุรี และตราด แต่ปัจจุบันดูเหมือนจะสูญหายไปหมดแล้ว

๕. เสื่อหวาย มีผลิตกันแถบจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ที่ผลิตออกเป็นสินค้าอยู่ในขณะนี้มีที่อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ส่วนทางภาคกลาง เช่น กรุงเทพฯ นครสวรรค์ เดิมเคยมีผลิตกันบ้าง อย่างที่คนจีนเรียกว่า ฟังก้า แต่ปัจจุบันไม่มีใครจะเห็นได้ทำกันนัก

๖. เสื่อลำแพน เป็นเสื่อที่ใช้ไม้ไผ่มาจักเป็นดอกแบบใหญ่แล้วสาน ชาวประมงนิยมใช้สำหรับ ตากกุ้ง ตากปลา มีผลิตกันมากที่จังหวัดปราจีนบุรี ราชบุรี และอีกหลายจังหวัด

ปริมาณการผลิต

ปริมาณการผลิตเฉพาะ เสื้อกอกเสื้อผ้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีถึงประมาณ ๕๖๙,๐๐๐ ผืน ต่อเดือน สำหรับในภาคอื่นๆ ยังไม่ได้มีการรวบรวมตัวเลขปริมาณการผลิตที่แน่นอนไว้ แต่พอคาดได้ว่า ปริมาณการผลิตทั่วประเทศจะไม่ต่ำกว่า ๒ ล้านผืนต่อเดือน

ตลาดและการจำหน่าย

ตลาดของเสื้อส่วนใหญ่จะแพร่หลายทั่วไปในท้องถิ่นชนบททั่วประเทศไทย ราคาการจำหน่ายเสื้อนั้น ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเสื้อ คือ เนื้อดี—เลว เพียงดี และทอแน่นหรือไม่ เช่น ถ้าเป็นเสื้อเนื้อละเอียดพิเศษ ๕ คืบ ราคาผืนละ ๗๕ บาท ๖ คืบ ๘๐—๙๐ บาท ๗ คืบ ๑๐๐ บาท ๘ คืบ ๑๑๐ บาท และแพงขึ้นเป็นลำดับ ๑๐ คืบจะราคาประมาณ ๒๐๐ บาท ถ้าคุณภาพด้อยลงมา ราคาที่ยังถูกดังนั้นราคาจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพ และกำหนดแน่นอนลงไปไม่ได้ เพราะไม่มีมาตรฐาน

ปัจจุบัน นอกจากการทอกกเพื่อใช้เป็นเสื้อแล้ว ยังมีการทอกกเป็นผืนเพื่อนำไปประ-

ดิษฐ์เป็นของใช้ต่าง ๆ เช่น เสื้อแบบปักนิกิ กระเป๋าถือ รองเท้า หมวก และเครื่องใช้ภายในบ้านอีกด้วย ดังนั้นตลาดของการทอเสื้อและทอกก จึงขยายตัวออกไปกว้างขวาง ราษฎรผู้ประกอบอาชีพนี้ในชนบท จึงมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

การสนับสนุนส่งเสริมของรัฐ

หากเปรียบเทียบเสื้อพลาสติก ซึ่งทอจากโรงงาน กับเสื้อที่ทอด้วยมือในด้านราคาแล้วเสื้อซึ่งทอด้วยมือย่อมมีราคาแพงกว่าแน่นอน ดังนั้นถ้าต้องแข่งขันในเรื่องราคาแล้ว การทอเสื้อซึ่งเป็นอาชีพสำคัญของประชาชนในชนบทจะถูกกระทบกระเทือน กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้มีประกาศเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ ห้ามตั้งโรงงานทอเสื้อพลาสติก

และ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ให้การส่งเสริมการศึกษาอาชีพทอเสื้อในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๖—๒๕๒๑ มีผู้เข้ารับการอบรมการทอเสื้อเพื่อนำไปประกอบอาชีพแล้วประมาณ ๑,๐๐๐ กว่าคน